

A szocialista realizmus diadala

A szocialista országok képzőművészeti kiállítása Budapesten

A harminc győzmes év-
ből, amit címben ez a ki-
állítás visel, már csakn-
négy evelt, amikor Budape-
st először ismerkedett szem-
szemben a szovjet festőm-
űvészettel. Az 1949. őszi-
n rendezett tárlat nagyon nagy
esemény volt; hatalmas so-
rok álltak, bebocsátásra órá-
kig várva, a Nemzeti Szalon
bejárata előtt. Az élmény,
ami odabent fogadta a látó-
got, méltónak bizonyult a
nagy-nagy várakozásra. A
szovjet festészetben először
tárlat élénk a szocialista
képzőművészet összefüggő
világa, teljes értékrendje: a
hagyománytisztelő, s egyú-
tal az új kort kifejező, az
eszmében tiszta, a formái-
ban mindenkire utat találó
művészet vonzó gazdagsága.

Azóta persze tudjuk, s a
Szovjetunióban még jobban
tudják, hogy a szocialista
képzőművészet akkori ter-
mésében nemcsak buzát, ha-
nem vele együtt, sajnos,
ocsút is betakarítottak. Am
az igazi értékek kiállítás
az idő próbáját, miközben a
többi elhullott az idő rostá-
ján. Ez az érték-kiválasztó-
dás természetes a művészet
világában is. Csak az nem
természetes, ha az értéke-
lennel együtt az értékest is
veszni, s elfelejtődni hagy-
nánk az idő múlásával.

Ezekben a napokban tíz
szocialista ország nagy kép-
zőművészeti kiállítása, a 30
győzmes év című képző-
művészeti seregszemle lát-
ható Budapesten a BNV
óriási B-pavilonjában. A
szovjet festészet maradandó
alkotásait felsorakoztató fal-
lak egyikén nagyon ismerős
kép néz le ránk: Alekszandr
Ivanovics Laktyonov egyszer
már, 1949-ben ama emléke-
zetes kiállításon is látott
olajfestménye, a Levél a
frontról. Színei megőrizték
frissességüket, fényel erejű-
ket, alakjai egyszerű, őszin-
te emberségüket. (Egyesek
azt mondták rá: fénykép.
Ez legyintettek. Ugyanők
mostanában agyba-főbe dic-
sérlik a pop-artot. Pedig, ha
valami, akkor az aztán „egy
az egyben” produkál. Fest-
ményhöz, szoborrá tesz pusztá
tárgyakat.) Ez a festmény
ma is pirulás nélkül vall-
hatja magáról, hogy a szoc-
ialista realizmus alkotása,
azé a szocialista realizmusé,
amelyet egyesek a túlzásai
miatt az értékeivel együtt
őhajtanának kirekeszteni,
világszerte, a korszerű mű-
vészet különben zárt keretei
közül. S aki most figyelme-
sen szemléli ezt a képet,
majd alaposan végignézi és
közel engedi magához az
egész kiállítást, rájöhet és
rá is érezhet arra, hogy a
szocialista realizmusnak
igenis vannak jó hagyomá-
nyai, s hogy azok magasabb
színvonalon megismétlődve,
megújulva és kiteljesedve
élnek tovább — életerősen
— a fejlődő és fejlett szoc-
ialista képzőművészetben.

Hiszen ennek a kiállítás-
nak az a legfontosabb tanul-
sága, legörvendetesebb, leg-
megfelelőbb élménye, hogy
ugyanúgy, ahogyan a szocia-
lizmus egyetlen országában
— a Szovjetunióban — ar-
tott győzme után a többi
szocialista országban is győ-
zelmet aratva világrendszer-
re vált: a szocialista képző-
művészet is immár több or-
szágban él és virágzik. Fej-
lődésének ez volt az útja és
legdöntőbb lehetősége. Aki
még nem látta ezt a kiállít-
ást, és csak az előbbiekben

Vu Trung Luong: A Bang-fa kapunál, 1970 (részlet)

olvasottakat ismeri róla, ne-
tán hiheti, hogy a tíz szoc-
ialista ország, amely kép-
zőművészeti alkotásaival
most Budapesten szerepel, a
maga képzőművészetében
úgy hasonlít egymásra, mint
egyik tojás a másikra. Am
aki már látta, vagy megnézi
ezt a kiállítást, a tudhatja,
hogy nincs így. Nyomban
hozzátehetjük: nagyon jó,
nagyon nagy szerencse, hogy
egyéltalan nincs így. A szoc-
ialista realizmus nem a for-
mákban, nem a forma-
világban jelent azonosságot,
hiszen az maga volna az
egyhangúság legunalmasabb
és legkiábrándítóbb, legta-
szítóbb sivársága, hanem az
eszmében, az eszmevilágá-
ban fejez ki határozott, be-
vallott és megalapozott ro-
konságot. Az eszmei egyfor-
maságról jó tudni, hogy az
nem az elszíntelenséget, sá-
padt erőtlenséget, hanem az
éleves, úde erő jelét; az élet
minden területén csakúgy,
mint a képzőművészetben.
Az eszmerendszer a szocia-
lista realizmusban egyértel-
mű, egységes, míg a forma-
nyelv érthetően sokféle, vál-
tozatos. Így van ez országon-
ként. De így van ez tulaj-
donképpen egyes országok
egyes művészeinek eseté-
ben is.

Természetesen más-más
formanyelven fejeznek ki
eszmei azonosságot a mongol
Balbarin Gombozsiren és a
bolgár Ivan Nenov, avagy a

kubai Orlando Yanes és a
szovjet Andrej Jakovlev, de
a magyarok közül is — pél-
dául — Domanóvszky Endre
és Veesési Sándor festmé-
nyei, ha a festői látásmód
formabeli-stiláris oldala sze-
rint hasonlítjuk össze őket.
A hangsúlyt a művészi lát-
ásmód másik oldalára, az
eszmeiségre kell tennünk:
annak azonosságára. Persze,
hibát, sőt nagyon nagy hibát
követnénk el, és a szocia-
lista realizmus üvöltő ellen-
feleinek kétes érvelése előtt
villogtatnánk zöld lámpát,
ha ugyanakkor nem hang-
súlyoznánk kellő erővel a
szocialista eszmei egységen
belüli sokféleséget, válto-
zatoságot a formanyelv, a
stílus tekintetében.

Hiszen éppen ez az eszmei
egység és az egységben is
értvényesíthető, s érvénye-
sítő forma-változatosság a
biztosítéka a szocialista rea-
lizmus életvalóságának,
szakadatlan megújulásának.
Biztosítéka és kimeríthetel-
len lehetősége a szocialista
realizmus maradandóságá-
nak, állandó korszerűségé-
nek.

Ezért remélhetjük, hogy ez
a kiállítás, amely sorra jár-
ja mind a tíz kiállító orszá-
got, meggyőzi a hitetlenke-
dőket, megerősíti a tetteké-
szeket: a szocialista képző-
művészet újabb fellendülé-
séhez vezet az újabb évtize-
dekben.

Simon Gy. Ferenc

Új felvételek — hanglemezen

Erdekes, színvonalas ko-
moly zenei felvételekkel
gazdagodott a hanglemezpi-
ac: Beethoven VII. (A-dúr)
szimfóniáját — amely 1813-
ban Beethoven szerzői est-
jén, az ő dirigálásával cse-
nült fel először — ezúttal a
Magyar Állami Hangver-
senyzenekar szólaltatja meg,
Ferenésik János vezénylet-
vel. Fishner Ádám karmes-
ter első hanglemezfelvételén
két Haydn-szimfónia és két
Brahms-kompozíció is le-
mezre került. Antonio Vi-
valdi négy miséjét a Szeke-
res Ferenc vezényelte Buda-
pesti Madrigalkórus inter-
pretálta.

A zeneszerzők nemzetközi
tribünének elmúlt évi ver-
senyét nyerte meg Dürkő
Zsolt Halotti beszéd című
oratóriuma. A most megje-
lent felvételen — amelyen
Fülöp Attila és Útö Endre
énekel — Lehel György ve-
zenyeli a Magyar Rádió és
Televízió Szimfónikus Zene-
karát. Az egyre kedvelteb-
bakké váló prózalemezek új-
donsága a Latinovits Zoltán
Ady-tolmácsolásait tartalma-
zó felvétel, amely 40 verset,
illetve írásrészletet tartal-
maz.

Nemzetközi sejtgenetikai konferencia

Az MTA Biológiai Kutató
Központjában, Szegeden be-
fejeződött az a háromnapos
előadássorozat, amelyet az
UNESCO és a Nemzetközi
Sejtbiológiai Társaság és a
Magyar Tudományos Akadé-
mia rendezett. A konferen-
cia a növényi sejtgenetiká-
ról a világ legjobb kutatói
huszonnégy előadást tartot-
tak. A tanácskozáson hu-
szonkét ország tudósai és
fiatal genetikusai vettek
részt. Több referátum fog-
lalkozott a hibridsejtek elő-
állításával. Ez a téma azért
is jelentős, mert elképzelhe-
tő — bár még nem bizonyít-
ott —, hogy speciális mód-
szerrel az ivárosan nem ke-
resztezhető fajok között is
lesznek hibridek. Az előadás-
sorozat másik fontos témája

volt, hogy miképp lehet a
növényi mutánsokat tenyész-
tetett sejtekből előállítani.
Ezen a módon a szokatlan-
ul alacsony hőmérséklet-
nek, gombabetegségeknek
ellenálló sejteket tenyész-
tettek ki.

Különösen sokat vitakoz-
tak arról, lehetséges-e növé-
ny sejtjeiket izolált genetikai

anyaggal (DNS) örökletesen
megváltoztatni. Az előadás-
sorozat már befejeződött, de
a tanfolyam még tíz napig
tart. A kezdő kutatók, szak-
emberek, a tanácskozáson
hallottakat gyakorlati fog-
lalkozásokon hasznosítják és
itt tanulmányozzák a sejt-
genetika legfejlettebb mód-
ny sejtjeiket izolált genetikai

Szerét.

Július 16—18.

Néptáncgyűttesek minősítő versenye

Az idén másodszer találko-
znak Szegeden a magyar szak-
szervezeti néptáncgyűttesek
országos minősítő bemuta-
tón. A kétvétenkénti talál-
kozókat azért hívták életre,
hogy olyan fórumot terem-
senek az országsszerte műkö-
dő csoportoknak, ahol „meg-
mértetnek”, szakmai, művészi
teljesítményükről a legjobb
szakemberek mondanák vé-
leményét. Ezeket a bemuta-
tókön választják ki azt a
három-négy legjobb együt-
test is, amelyek a következő
évi nemzetközi fesztiválokön
is szerepelhetnek.

A július 16-án kezdődő
találkozó programja két rész-
ből áll: az együttesek bemu-
tatói mellett szakmai tanács-

kozásokat is tartanak. Ezek-
re körülbelül 30 koreográ-
fust hívtak meg. A tanács-
kozáson a szakma kiváló-
ságai tartanak előadásokat,
többek között a néptáncm-
vészet modern törekvéseiről,
a folklor színpadi megjele-
nítéséről, a zenekíséret sze-
repéről. A minősítő bemuta-
tót a színházban bojnyolt-
ják le, a zsűri összesen kil-
enc szakszervezeti együttest
minősít majd.

A nagyközönségnek termé-
szetesen az idej nyáron sem
kell nélkülöznie a néptán-
cot: az újszegedi szabadtéri
színpadon, 17-én, gálaesten
lépnek fel négy együttes
táncosai.

Több autóbusz

Sikeres felévet zárt az Ikarus: 5734 autóbuszt gyártottak a hazai és külföldi megrendelők részére. A szocialista brigádok munkaverseny-felajánlásai tették lehetővé, hogy a tervezettnél háromszázhatvanal több autóbuszt készítsenek.

Odesszai diákok Szegeden

Néhány napja Szegeden jánba és az olajmezőre tartózkodnak az odesszai Szerdán Hódmezővásárhely-
58-as számú politechnikai re utaztak és a porcelángyá-
közéiskola diákjai, T. G. re nézték meg. A mai na-
Zaharcenko igazgató veze-
tésével. Az odesszai fiatalok
— mint a Radnóti Miklós
gimnázium testvériskolájá-
nak vendégei — hét napot
töltenek városunkban. A hét
elején megtekintették váro-
sunk nevezetességeit, elláto-
gattak a konzervgyárba, Tar-

szá hazájukba.